

Op een dag lachen we erom

Van Thomas Korsgaard verscheen eveneens
bij Ambo|Anthos *uitgevers*

Mocht er iemand langskomen

Meld je aan voor onze nieuwsbrief om op de hoogte te blijven van
de nieuwste boeken van Ambo|Anthos *uitgevers* via
www.amboanthos.nl/nieuwsbrief.

Thomas Korsgaard

Op een dag
lachen we erom

Vertaald uit het Deens
door Lammie Post-Oostenbrink

Ambo|Anthos
Amsterdam

De vertaling van dit boek is mede tot stand gekomen
dankzij een subsidie van de Danish Art Foundation

Danish Arts
Foundation

ISBN 978 90 263 6492 1

© 2018 Thomas Korsgaard

en Lindhardt og Ringhof Forlag A/S

Published with agreement by Copenhagen Literary

Agency ApS, Copenhagen

© 2024 Nederlandse vertaling Ambo|Anthos *uitgevers*,

Amsterdam en Lammie Post-Oostenbrink

Alle rechten voorbehouden

Oorspronkelijke titel *En dag vil vi grine af det*

Oorspronkelijke uitgever Lindhardt og Ringhof Forlag A/S

Omslagontwerp Roald Triebels

Omslagillustratie © Deb Schwedhelm /

The Rauschen Collection / plainpicture

Foto auteur © Simon Klein-Knudsen

Verspreiding voor België:

Veen Bosch & Keuning uitgevers nv, Antwerpen

Opgedragen aan mijn moeder,
met dank voor alle verhalen

Misschien stelde het niets voor. Misschien kon alleen ik moeilijk onderscheiden wat echt was. Daarom begon ik details te verzamelen. Dit is ook een detail:

1

De motor was uit en de auto stond bijna in het water. De golven sloegen tegen de motorkap en de julizon scheen in de zijspiegels. Op de hoofdweg reden een paar auto's voorbij, misschien zagen ze ons en dachten ze dat er een ongeluk was gebeurd, maar ze reden gewoon verder. Ik wist niet waarom mijn moeder hierheen was gereden. We waren naar de stad geweest om boodschappen te doen. De ijstaarten lagen op de achterbank te smelten. De plastic zak was helemaal vochtig. Ik had twee hotdogs tussen mijn benen, die werden koud. De currysaus drupte op mijn moeders hand toen ze er eentje aannam en een stuk van het papier scheurde.

‘Kijk toch wat een prachtig uitzicht!’

Dat zei mijn moeder als eerste. Ze liet haar ellebogen op het stuur rusten terwijl ze kauwde. Buiten lag de kust er verlaten bij. Het zand lag vol zwarte olievlekken, wier en krabbenscharen. Ik had zin om het raampje omhoog te draaien, maar ze zou vast zo een sigaret opsteken.

‘Is het hier niet prachtig, Tue? We wonen op een van de mooiste plekken van het land, dat moeten we goed onthouden,’ zei ze. ‘Je zou die Iben van je eens een keer hier mee naartoe moeten nemen. Je moet de mensen van wie je houdt iets moois laten zien.’

‘We hebben geen verkering.’

‘Welnee, dat zei ik ook niet.’

Ze deed het portier open en gooide een been naar buiten. Het handschoenenkastje ging vanzelf open. Er lagen drie lege blikjes in. Een blikje Fanta rolde eruit en een restje beldande op mijn broekspijp. Ik vroeg me af of ze hier altijd naartoe reed.

Vroeger kon mijn moeder niet eens uit haar groezelige leunstoel met al die smeulgaten komen. Nu stond ze 's ochtends op als we nog maar een paar keer hadden geroepen. Dan ging ze in de kamer zitten, keek een film, dronk koffie en nam haar pillen zoals opgedragen. Ze zorgde er op haar eigen manier voor dat de dagen verstreken. Dingen kosten tijd, zei ze en ze beloofde ons dat ze helemaal de oude zou worden. Af en toe pakte ze de auto en reed dan weg zonder iets te zeggen.

We lieten haar maar gaan. Ze knapt weer op, zei mijn vader, maar op andere momenten zei hij dat ze vast geen zin had om naar huis te komen. Toch deed ze dat elke keer. Soms na een paar uur al, soms na een halve dag. Ze kwam altijd thuis.

'Het is hier gewoon zo mooi,' zei ze weer en ze snoof de lucht op. 'Haast als in een film, eigenlijk.'

Ik keek naar het vergezicht, hield mijn ogen stijf gericht op het water en probeerde iets moois te vinden, iets wat ik over het hoofd had gezien. Toen draaide ik het raampje nog een stukje verder naar beneden en gooide het papier naar buiten. Het fladderde in de branding. Mijn moeder at het laatste stukje hotdog op. Op ze was een containerschip ons uitzicht binnengevaren. Grote, blauwe vierkanten wierpen schaduwen op het water.

'We hoeven geen geheimen voor elkaar te hebben, toch?' Mijn moeder keek naar het stuur en hoestte. Dacht even na en nam een aanloop. Dat deed ze altijd als er slecht nieuws was.

'Wat is er?' vroeg ik.

'Niets,' mompelde ze hoofdschuddend. 'Laat maar zitten. Over zulke dingen moet je niet met je zoon praten.'

In plaats daarvan zette ze Radio Alfa aan en begon mee te neurien met 'Super Trouper' van ABBA.

‘Kom op, dwarse puber.’

Ze gaf me een duwtje, maar ik draaide mijn hoofd weg en keek naar buiten.

‘Zing eens mee. Dat deden we vroeger ook altijd,’ hield ze aan.

‘Ik kan niet zingen,’ zei ik. Ik zette de autoradio uit en keek haar aan. ‘En jij ook niet.’ Er ging een schok door haar heen alsof ze bang voor me was. Ze was overal bang voor. Ze zat daar met de wallen onder haar ogen, had haar pyjama nog aan. De paarse velours broek had ze in haar laarzen gepropt. Ik nam een hap van mijn hotdog en stak mijn arm uit het raam, streek met een vinger over de krassen in de lak. Er hing een luchtverfrisser aan de achteruitkijkspiegel, de sigarettenlucht had het daar nog niet van gewonnen. Ze had de auto een paar maanden geleden gekocht, een groene vijfdeurs-Opel met airco. Ze had contant betaald, de man in de winkel bleef een kwartier weg toen ze zei dat ze de auto graag wilde kopen.

Hij kwam bijna uit de lucht vallen, de brief van de Patiëntenklachtencommissie. Bijna negenhonderdduizend kronen schadevergoeding voor inkomstenderving. Een jonge arts had haar een jaar geleden aan zes verkeerde pezen in haar arm geopereerd.

Ze liet constant dingen vallen en zou waarschijnlijk nooit meer kunnen werken. Ik had de klacht opgesteld, de komma's gezet en ervoor gezorgd dat het er allemaal professioneel uitzag. Het was een flinke klus geweest om alle vreemde woorden op te zoeken, maar ik had vijfhonderd kronen gekregen voor mijn werk. Mijn moeder had beloofd dat alles anders zou worden als de vergoeding binnenkwam, dat het nog beter zou worden. Het was ook beter geworden. Mijn vader zei dat de rest van het geld voor een nieuwe start kon worden gebruikt, dat we moesten investeren met de toekomst in gedachten. We zouden nooit meer schulden hebben, zei hij. Dat had te veel kapotgemaakt.

Mijn moeder likte haar vingers af en keek door de auto.

‘Zeg het nou maar gewoon,’ zei ik.

‘Het gaat niet goed met me, Tue.’

‘Het ging toch net weer een stuk beter? Je hebt beloofd dat alles beter zou worden.’

‘Het is beter geworden. Dat is het punt ook niet.’

Ze keerde zich naar me toe.

‘Ik heb iemand ontmoet,’ zei ze. ‘We hebben elkaar berichtjes gestuurd op Kom en Win.’

Ze deed iedere dag computerspelletjes. Poker, casino, yahtzee. Mijnenveger en krasloten. Aan de rechterkant stuurde ze berichtjes over van alles en nog wat naar andere mensen. Chatte met vreemden over persoonlijke dingen. Ik had het gezien als ik over haar schouder meekeek.

Ze stuurde nu ongeveer een halfjaar berichtjes naar een man op Funen. Hij had een klein huis net buiten Middelfart, waar hij in zijn eentje woonde. Nu had hij sclerose gekregen, ze overwoog om naar Funen te verhuizen om er voor hem te zijn.

‘Je vader en ik gaan waarschijnlijk scheiden.’

‘Hoe moet het dan met papa?’

‘Tja,’ zei ze en ze keek me merkwaardig aan. ‘Hoe moet het dan met hem?’

‘Laat maar,’ zei ik.

‘Je gaat het niet aan hem doorvertellen. Dit zal ik zelf wel regelen.’ Ze zocht onder de zitting naar een aansteker en stak een Prince 100 op.

‘Hoe moet het dan met ons?’ vroeg ik.

‘Stel je nou niet zo aan. Er is nog helemaal niets beslist, ik denk er gewoon over na. Jullie kunnen toch mee?’

‘Ik ga godverdomme niet op Funen wonen!’

‘Hij is anders hartstikke aardig. Ik denk dat je hem wel mag.’

Ze zette de radio weer aan, neuriede mee met Toto.

Ze stak haar hoofd uit het raam en zong over de fjord, tot haar stem oversloeg. Toen kroop ze weer naar binnen, hilde met haar voorhoofd tegen het stuur, ongecontroleerd gesnik.

‘Je mag er met niemand over praten,’ zei ze toen ze weer op-

keek. De slierten snot hingen aan haar neus, ze veegde ze met haar mouw weg.

‘Tegen wie zou ik het moeten zeggen?’

‘Dat weet ik niet en het maakt ook niet uit. Je bent nu een grote jongen. Ik denk dat je wel kunt bedenken wat er gebeurt als je het zou doen.’

‘Wat dan?’

Ze haalde een keer diep adem.

‘Je weet best hoe je vader is.’

‘Ja.’

‘Dus is het beter dat hij er niet achter komt.’

Ik zette de radio weer uit.

‘Wil je me dat beloven?’ vroeg ze. Ik concentreerde me op het niet geven van een antwoord. Ze pakte mijn arm vast en schudde eraan. ‘Beloof je me dat?’

Ik knikte toch. Ze liet me los en startte de auto. De banden slippen in het natte zand. Met wat moeite lukte het haar om achteruit te rijden, ze reed over de landweg die tussen het strand en de zwarte, uitgebloeide koolzaadvelden liep. We reden langs de verbleekte gezichten op de posters van de Dansk Folkeparti die aan de bomen hingen of op de strobalen in de berm. Langs de kerk in Nørre Ørum, waar de grafdelver in zijn kruiwagen zat met zijn thermosfles. Hij keek naar ons zonder te zwaaien, wendde gewoon zijn gezicht naar een buxusstruik. Niemand zwaaide nog naar mij of mijn ouders. Ik weet niet wanneer ze daarmee zijn gestopt. Ze sloeg af bij het bordeel op nummer 23, reed verder over de Sejstrupvej. Het kraakte onder de banden toen we over het grind reden.

De zon brandde op het gras en maakte hier en daar gele plekken. Mijn vader liep met ontbloot bovenlijf door de tuin, duwde de grasmaaier heen en weer, terwijl hij naar de honden schopte die rondrenden en hem lastigvielen. Hij haalde een vaatdoek uit zijn broekzak en veegde zijn voorhoofd af. De voordeur viel met een klap dicht. De deuren in huis stonden tegen elkaar open en ieder geluidje drong door tot het terras waar ik in een van de nieuwe plastic stoelen zat. Mijn moeder had er zeven bij JYSK gekocht, ook al waren we maar met zijn vijven.

Op het erf startte mijn moeder de auto en trapte het gaspedaal in. Er bleef een stofwolk hangen toen ze langs de tuin reed en over de weg verdween. Mijn vader had het niet door. Ik had zin om naar hem toe te rennen om het hem te vertellen, maar ik bleef gewoon zitten en dronk van mijn water met citroen en suiker. Ik tuurde naar de sudoku die ik probeerde te maken. Mijn voeten zweefden boven het mos tussen de tegels. Eigenlijk kon ik beter mijn tijd gebruiken om me voor te bereiden, de tweede klas van het gymnasium zou het zwaarste jaar worden. Of ik zou in ieder geval kunnen bedenken wie ik na de vakantie zou willen zijn. Ik kon mezelf de komende weken opnieuw uitvinden, iemand worden met wie iedereen graag praatte. Maar ik had geen flauw idee hoe ik mijn nieuwe ik kon kiezen. In plaats daarvan zette ik getallen in de kleine

vakjes, dan had ik in ieder geval iets gedaan. Af en toe werd ik gestoord door geknetter als een insect tegen de elektrische vliegen-vanger vloog die aan een ketting onder het afdak hing.

Mijn vader sleet zijn vakantiedagen in de tuin. Hij maaide het gras en plantte struiken op de erfsgrens van de akkers die ooit van ons waren geweest. Nu waren ze verkocht. We hadden geen verplichtingen behalve voor elkaar, zei mijn vader. Het zomerhalfjaar werkte hij als autodidactisch tuinman, het seizoenswerk verdien-de goed. In de zomer tuinman, in de winter slachter. Zo waren de dingen nu geregeld, er bestonden geen andere jaargetijden in zijn leven.

Hij had het afgelopen jaar flink druk gehad. Eerst had hij op een nertsenfokkerij gewerkt, toen voor een uitzendbureau dat hem werk gaf om voor het vee en de varkens van anderen te zorgen. Kort daarna werd hij ramenwasser. Hij was ook een paar weken vuil-nisman geweest. Er was altijd iemand die het goedkoper kon, ook al was hij beter. Hij wilde niet lager gaan dan honderd kronen per uur, minder dan dat was voor Polen en kinderen, vond hij.

Aan het einde van het voorjaar hing hij in alle supermarkten in Skive een briefje op het mededelingenbord. Ik controleerde het vluchtig op spelfouten, het meeste was onbegrijpelijk, maar ik gaf het hem toch terug en zei dat er niets te verbeteren viel. Hij tikte het over op de computer, printte een stapeltje, knipte de briefjes op maat, kocht punaises en reed langs de winkels om de briefjes op de prikborden te hangen. Vervolgens was het wachten tot de telefoon zou rinkelen. Gelukkig zijn we in mijn familie goed in wachten en wie op iets goeds wacht, wacht niet vergeefs, had mijn moeder ooit gezegd.

De sudoku was lastig, ik had het boekje van O.P. gekregen. Hij had het na oma's dood tussen haar spullen gevonden. Hij kon het niet over zijn hart verkrijgen om het weg te gooien. Met de lastig-ste sudoku's was ik soms een halve dag bezig. Niet dat ik van cijfers hield, maar we moesten voor school al zoveel boeken lezen.

Af en toe bleef mijn vader staan, dan zette hij de grasmaaier uit en begon aan de muggenbulten te krabben die overal op zijn armen en rug zaten. Hij dacht erover om bij het koor te gaan, hij zong ‘Opa, doe je tanden in’. Altijd ‘Opa, doe je tanden in’ of ‘Ik verzamel glimlachen van kleine kinderen’. Hij had een mooie stem. Donker en crooner-achtig, maar voor hem was het te laat om nog iemand anders te worden. Degene die je bent als je veertig wordt, blijf je de rest van je leven, had hij ooit na zijn verjaardag gezegd.

Hij deed zijn best op de kleine cirkel grind in het midden van het grasveld niet te maaien. Daar moest de witte gipsen zwaan uit bestemoeders tuin ooit staan als ze doodging. Hij riep naar mij:

‘Hou je het een beetje warm?’

Ik trok mijn trui uit, die plakte aan mijn rug. Hij liep door het gras, verwijderde een paar takken en riep me nog eens. Hij was zo ongeduldig, daarom had ik nooit geleerd om me te bedenken. Ik keek op van de sudoku.

‘Hou je het een beetje warm, vroeg ik! Of ben je net als je moeder doof geworden?’

‘Ik heb je wel gehoord,’ zei ik, en ik pakte de kan en schonk meer water voor mezelf in.

‘Dan kun je dus ook best antwoord geven als ik je iets vraag.’

Hij trok zijn veiligheidsschoenen uit en dronk het glas water leeg dat ik net had ingeschonken. Zijn vingers zaten onder de olie en lieten vettige afdrukken achter op het glas. Hij boerde en zette het glas weer op tafel.

‘Heb je je ingesmeerd?’ vroeg hij.

Hij liep om me heen en bleef achter me staan, pakte de huid van mijn naakte rug vast en kneep in mijn schouderbladen. Ik schudde mijn hoofd.

‘De Kankerstichting zegt dat er moedervlekkenkanker rondgaat, je moet goed oppassen.’

‘Nee, dan word ik nooit bruin.’

‘Ik moet eerlijk zeggen dat ik verdomme nooit het nut heb inge-

zien van bruin worden. Wil je dan in de winter ook onder de zonnebank?’

‘Ik denk het niet.’

‘Mooi zo. Laat die gastarbeiders hun kleurtje maar houden. En nu insmeren.’

Ik bekeek mijn sproetige lichaam en ging in mijn hoofd de spullen in de badkamer langs. De sokkenla. De deodoranten en de uierzalf. De zilverkleurige hand voor sieraden. De grote voordeeltube tandpasta van drogisterij Linds. Aardappelmeel voor vlekken. Mijn vaders scheermes en de shampoo die naar kauwgom rook.

‘Ik weet niet zeker of we dat wel hebben,’ zei ik.

‘Hebben jullie alles opgemaakt?’

‘Volgens mij hebben we het gewoon niet.’

‘Nou, dan kunnen we maar beter wat kopen. Ik ga het laatste stukje afmaken. Het moet wel netjes lijken voor het feest. Het is verdomme bijna honderd jaar geleden dat ze hier voor het laatst zijn geweest.’

‘Wie?’

‘De familie!’

‘Wat voor feest?’

‘Onze koperen bruiloft, we vieren onze koperen bruiloft! Dat weet je best.’

‘Ik was het vergeten.’

‘Zulke dingen onthoud je toch wel?’

‘Sorry,’ zei ik en ik had meteen spijt. Ik gebruikte dat woord veel te veel, dat zei Iben ook, maar het kan lastig zijn om een verontschuldiging in te trekken.

Een besproeiingsmachine op de akkers van buurman Frank stond dicht bij ons huis. De druppels vielen op onze rug.

‘Verdomde klootzak, aansteller,’ mompelde mijn vader terwijl de waterdruppels de tegels donkergrijs kleurden.

Frank had alle grond gekocht. Alleen het woonhuis was nog van ons en dat zouden we nooit kwijtraken. Niemand wilde een

huis kopen in the middle of nowhere als er geen grond bij hoorde.

Hij liep naar de grasmaaier en trok aan het snoer. De maaier sloeg aan en hij sleepte het ding naar het midden van het grasveld, duwde en trok aan de machine. Het gras werd in lange, dikke strepen uitgespuugd. Hij reed over een molshoop, het mes ratelde, aarde en steentjes vlogen alle kanten op. Ik liet mijn hoofd op het boekje met de lege vierkanten zakken en sloot mijn ogen.

3

Een dag later was ik bezig met de laatste sudoku in het boekje. *De killersudoku's*. Ik zat op mijn kamer en zette willekeurig getallen in de vakjes. Mijn bureaustoel was te klein geworden. Die kraakte telkens als ik bewoog, zo wisten de anderen dat ik thuis was. De ladekast stond voor mijn deur, zodat niemand zomaar naar binnen kon stormen. Ik pakte mijn telefoon en belde O.P. Hij verbrak meteen de verbinding. Ik belde hem opnieuw.

‘Hallo, met mij!’ brulde hij toen hij na drie pogingen eindelijk wat zei. Het kraakte op de achtergrond.

‘Met Tue.’

‘Dag Tue, ik ben net op weg de grens over, ik moet een paar boodschappen doen,’ zei hij.

‘Ik heb ze allemaal gemaakt.’

‘Wat heb je gemaakt?’

‘De sudoku’s die je me hebt gegeven.’

‘Waar heb je het over?’

‘Het boekje met de sudoku’s. Dat je me hebt gegeven.’

‘Ach, dat is verdomde knap. Gefeliciteerd.’

‘Ze waren anders erg makkelijk.’

‘Watte?’ riep hij. Het kraakte weer alsof een vrouw op de achtergrond iets zei. Ik kon het niet goed horen.

‘Ze waren erg makkelijk,’ zei ik half schreeuwend. ‘Ik vroeg me eigenlijk iets af, O.P.’

‘Wat dan?’ zei hij.

‘Mag ik deze vakantie bij je logeren?’ vroeg ik. ‘Gewoon een paar dagen? Ik wil je graag helpen met het repareren van de zitmaaier en die andere dingen in de garage.’

‘Dat hoeft niet meer,’ zei hij. ‘Ik heb hem verkocht.’

‘We kunnen ook wat anders doen.’

‘Ik heb het de laatste tijd verdomde druk,’ zei hij. ‘Maar goed Tue, je mag niet telefoneren en autorijden tegelijk, dan krijg je een flinke boete. Je weet toch nog wel dat tante Trunte er eentje heeft gekregen toen ze vorig jaar zomer tegen die boom botste? Ik moet het goede voorbeeld geven.’

‘Een paar dagen maar. Er valt hier geen reet te beleven.’

‘Dan ga je toch gewoon Gods natuur in, die is ook nog eens gratis.’

‘Dat is niet helemaal hetzelfde.’

‘WATTE?’ riep hij.

‘Dat is niet hetzelfde.’

‘Ik ben trouwens pas over een week weer thuis, ik moet eventjes naar Letland om iets te regelen, daarna kunnen we weleens zien,’ zei O.P. ‘Maar ik moet nu gaan, want ik moet tanken en een grote boodschap doen.’

‘Kun je dan ondertussen niet met me praten?’

‘Ik bel je later, zullen we dat afspreken? Doe de groeten aan je vader en moeder.’ Hij verbrak de verbinding. Ik zat een tijdje met mijn telefoon in mijn hand, waarna ik hem op mijn bed gooide. Ik liep naar mijn boekenkast en stak een vinger in de potaarde van de plant die ik uit de vensterbank in de woonkamer had gepakt. De aarde was nog vochtig.

Beneden in de woonkamer zat mijn moeder op de grond. Ze had alle oude cd's uit de kast gehaald en stopte die nu in een grote kartonnen doos.

‘Ga je verhuizen?’ vroeg ik toen ik langsliep.

‘Hou toch op dat soort dingen te vragen,’ zei ze. ‘Ik pak gewoon